

Хроника Currents Actualités

Prva godina (2011) realizacije projekata Odeljenja za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu koje sufinansira Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva RS

Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva Republike Srbije u 2011. godini prvi put je ostvarilo saradnju s Odeljenjem za etnologiju i antropologiju, Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, kroz sufinansiranje četiri projekta. Ovi projekti, svaki na svoj način, posvećeni su proučavanju kulturnog nasleđa i prezentovanju dobijenih rezultata široj naučnoj i kulturnoj zajednici.

Trogodišnji projekat **Definisanje jugoslovenskog kulturnog nasleđa**, kojim rukovodi dr Ivan Kovačević redovni profesor na Odeljenju za etnologiju i antropologiju, za cilj ima mapiranje, identifikaciju, definisanje, prezentaciju i debatu o jugoslovenskom kulturnom nasleđu, ali i uspostavljanje saradnje s institucijom kulture kao što je Muzej istorije Jugoslavije. Projektni tim sačinjavaju istraživači-saradnici Instituta za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, doktoranti: Ana Banić Grubišić, MA, Marija Ristivojević, MA i Ljubica Milosavljević, MA, kao i doktorant i istraživač-pripravnik Mladen Stajić, MA. U skladu s postavljenim ciljevima, već tokom prve godine rea-

lizacije projekta, 8. decembra 2011. godine na Filozofskom fakultetu u Beogradu, organizovan je **Naučni skup** pod nazivom **Okviri konstruisanja jugoslovenskog kulturnog nasleđa** na kojem su učesnici predstavili naučne rezultate dobijene na osnovu sprovedenih istraživanja. Afilijacija učesnika i tematska raznovrsnost saopštenja jasno ukazuju na naučni i kulturni značaj proučavanog problema i na ozbiljnost s kojom se pristupilo realizaciji projekta. Uvodno izlaganje pod naslovom "Jugoslovensko kulturno nasleđe – od jugoslovenske ideje do jugonostalgije" održao je prof. dr Ivan Kovačević, dok je uvodno izlaganje pod naslovom "Nepostojeće nasleđe zemlje koje nema" održala dr Ljiljana Gavrilović iz Etnografskog instituta SANU. Ostali učesnici i naslovi njihovih izlaganja su: doc. dr Mira Radojević s Odeljenja za istoriju, Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu – "Jugoslovenska ideja kao deo jugoslovenskog kulturnog nasleđa", doc. dr Nenad Radić s Odeljenja za istoriju umetnosti, Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu – "Jedan muzejski predmet kao metafora jugoslovenskog kulturnog nasleđa", prof. dr Miloš Milenković s Odeljenju za etnologiju i antropologiju, Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu – "Jugoslovenski multikulturalizam? *Preliminarna razmatranja*", Marija Krstić, MA istraživač-saradnik Instituta za etnologiju i antropologiju, Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu – "Pokret nesvrstanih kao jugoslovensko nasleđe", Ljubica Milosavljević, MA istraživač-saradnik Instituta za etnologiju i antro-

pologiju, Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu – "Stvaranje društvenog sloja penzionera – prilozi o kulturnom nasleđu jedne zemlje u penziji", Veselinka Kastratović Ristić viši kustos Muzeja istorije Jugoslavije – "Kontinuitet u diskontinuitetu – telesne vežbe, sletovi, štafetne palice", Emilija Mijić, MA istraživač-saradnik Instituta društvenih nauka u Beogradu – "Nasleđe kao savremeni pop- kulturni sadržaj: industrijalizacija i reprezentacija SFRJ", zatim doc. dr Nataša Simeunović Bajić sa Fakulteta za kulturu i medije, Univerziteta Megatrend u Beogradu – "Medijsko (re)konstruisanje jugoslovenskog kulturnog nasleđa i kolektivnog pamćenja: slučaj "Dana mladosti"" i doc. dr Gordana Gorunović s Odeljenja za etnologiju i antropologiju, Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu – "Sećanja na Omladinske radne akcije kao element jugoslovenskog nasleđa: iz perspektive učesnika i aktiviste".

Drugi trogodišnji projekat koji sufinansira Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva Republike Srbije jeste projekat **Kulturni identiteti kao nematerijalno kulturno nasleđe** kojim rukovodi redovni prof. dr Bojan Žikić, a čiji projektni tim čine prof. dr Miloš Milenković i prof. dr Danijel Sinani s Odeljenja za etnologiju i antropologiju, kao i istraživači-saradnici Instituta za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu: Ivana Gačanović, MA, Marija Ristivojević, MA i Marko Pišev, MA. Cilj projekta podrazumeva mapiranje, identifikaciju, definisanje, prezentaciju i promociju kulturnih identiteta kao nematerijalnog kulturnog nasleđa. U okviru projekta, 8. decembra 2011. održana je radionica sa studentima četvrte godine

etnologije i antropologije na temu "*Kulturni identiteti – transgender*". Cilj radionice bio je da se studentima na interaktivan način, kroz razmatranje jedne identitetske kategorije (rodnih identiteta), ukaže na proces proizvodnje i upotrebe kulturnih identiteta u svakodnevnom životu. U radionici je učestvovalo 25 studenata i 4 voditelja istraživača-saradnika Instituta za etnologiju i antropologiju: Marija Ristivojević, Ivana Gačanović, Marko Pišev i Ana Banić Grubišić.

Treći projekat koji se realizuje u okviru ove saradnje jeste projekat "**Ni tamo, ni ovde**" – **Kulturno nasleđe i identitet gastarbajterske populacije**, kojim rukovodi dr Dragana Antonijević vanredni profesor na Odeljenju za etnologiju i antropologiju. Cilj ovog dvogodišnjeg projekta jeste identifikacija načina i stepena očuvanja / gubljenja kulturnog nasleđa i kulturnog identiteta u uslovima gastarbajterskog života kod starije i mlađe generacije. Projektni tim čine još i: prof. dr Ivan Kovačević, Marija Krstić, MA i Ana Banić Grubišić, MA obe istraživači-saradnici Instituta za etnologiju i antropologiju. U okviru realizacije projekta organizovana su dva terenska istraživanja: Knjaževac s okolinom (sela Minićevo, Vasilj, Donja Kamenica) tokom jula meseca 2011 i Kučevo s okolinom (sela Klenje, Zelenik i Mrčkovac) tokom avgusta 2011. Takođe, objavljeni su i originalni naučni radovi: 1) Krstić, Marija. 2011. Dijaspورا i radnici na privremenom radu u inostranstvu: osnovni pojmovi. *Etnoantropološki problemi n. s. god. 6, sv. 2: 295-318*; 2) Antonijević, Dragana, Ana Banić Grubišić i Marija Krstić. 2011. Gastarbajteri iz svog ugla. Kazivanja o životu i socio-ekonomskom položaju gastarbajtera. *Etnoantropološki problemi, n.s. god. 6, sv. 4: 983-1011*; 3) Antonijević, Dragana. 2011. Gastarbajter kao liminalno biće: konceptualizacija i problematizacija kulturnog identiteta. *Etnoantropološki problemi, n.s. god. 6, sv. 4: 1013-1033*; 4) Banić Grubišić, Ana. 2011. Jedna druga-

čija gastarbajterska priča. Romi gastarbajteri – transnacionalna manjina u transmigraciji. *Etnoantropološki problemi*, n. s. god. 6, sv 4: 1035-1054; 5) Kovačević, Ivan i Marija Krstić. 2011. Između istorije i savremenosti – antropološko proučavanje gastarbajtera u 21. Veku. *Etnoantropološki problemi*, n. s. god. 6, sv 4: 969-982. Pored ovih rezultata, 17. novembra 2011. godine organizovana je i radionica sa studentima četvrtе godine Odeljenja za etnologiju i antropologiju pod nazivom "Gastarbajteri – šta znamo o njima? Antropološko razumevanje kulturnog identiteta gastarbajtera". Radionica se sastojala iz tri dela. U prvom delu radionice studenti su gledali film "Stranac tamo, stranac ovde" autorke Sandre Mandić iz 2007. godine. Drugi deo radionice bio je posvećen predavanju prof. dr Ivana Kovačevića koji je studentima prezentovao mogućnosti, prednosti (ali i nedovoljnosti) antropološkog izučavanja gastarbajtera. U poslednjem delu radionice, Marija Krstić i Ana Banić Grubišić moderirale su i vodile diskusiju u vezi s filmom, izlaganjem prof. dr Ivana Kovačevića, potencijalnim temama i budućim antropološkim istraživanjima. U tročasovnoj radionici učestvovalo je ukupno 15 studenata.

Projektom **Urbano kulturno nasleđe i religioznost u savremenom kontekstu i okruženju** rukovodi vanredni profesor dr Danijel Sinani. Tim ovog dvogodišnjeg projekta, čiji je cilj dobijanje što objektivnijih i kompletnijih podataka o postojećim alternativnim religijama u Republici Srbiji, čine: doc. dr Lidija Radulović s Odeljenja za etnologiju i antropologiju, Ljubica Milosavljević, MA istraživač-saradnik Instituta za etnologiju i antropologiju Filozofskog Fakulteta u Beo-

gradu, Nina Kulenović, MA i Mladen Stajić, MA oboje israživači-pripravnici Instituta za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu. U okviru projekta, do sada su obavljena terenska istraživanja koja su podrazumevala što kvalitetnije dobijanje statističkih podataka iz svih relevantnih izvora (Ministarstva vera i dijaspore RS; Ministarstva unutrašnjih poslova RS, Agencije za privredne registre, Zavoda za statistiku, literature itd.). Za narednu fazu planirano je vođenje intervjua s pripadnicima religija.

Završne aktivnosti planirane za 2011. godinu odvale su se 15. decembra na Filozofskom fakultetu u Beogradu kada je, u skladu sa ciljevima projekata, organizovan **Naučni skup** pod nazivom **Kulturni identiteti u Srbiji u XXI veku**. Na ovom skupu predstavljani su rezultati rada na projektima: **Kulturni identiteti kao nematerijalno kulturno nasleđe, Urbano kulturno nasleđe i religioznost u savremenom kontekstu i okruženju i "Ni tamo ni ovde" – kulturno nasleđe i identitet gastarbajterske populacije**. Naučni skup bio je podeljen u tri sekcije. Prva sekcija, u okviru koje je upravnik Odeljenja za etnologiju i antropologiju prof. dr Bojan Žikić održao pozdravnu reč, bila je posvećena predstavljanju ostvarenih rezultata na projektima od strane rukovodilaca. Druga sekcija bila je naslovljena "Istraživanja – mapiranje kulturnih identiteta". U okviru nje, prof. dr Bojan Žikić održao je "Uvodnu reč o kulturnim identitetima i njihovom mapiranju". Prof. dr Danijel Sinani imao je izlaganje pod naslovom "Religija, kulturni identiteti i nematerijalna kulturna baština", dok je saopštenje prof. dr Dragane Antonijević nosilo naslov "Teorijsko-hipotetički okvir za proučavanje kulturnog identiteta gastarbajtera". Ostali autori koji su predstavili ostvarene rezultate putem saopštenja bili su: Marija Ristivojević – "Grad kao izвориšte kulturnih identiteta", Ivana Gačanović – "Evropa kao izвориšte kulturnih identiteta", Mar-

ko Pišev "'Balkanizam' i osmansko kulturno nasleđe u savremenoj Srbiji: između negacije i autoegzotizacije", Ana Banić Grubišić – "Kulturni identitet kao afirmacija manjinske grupe", zatim prof. dr Danijel Sinani i Mladen Stajić "Alternativna religioznost i kulturni identiteti", Marija Krstić i Ana Banić Grubišić "Radionica "Gastarbajteri – šta znamo o njima?" Istraživanje stavova/predstava studenata etnologije i antropologije o gastarbajterima" i prof. dr. Miloš Milenković i Ljubica Milosavljević "'Pridodato u prevodu": Nematerijalno kulturno nasleđe u prevođenju i primeni evropskih politika doživotnog obrazovanja".

U okviru završne sekcije, koja je nosila naslov "Interakcija – radionice sa studentima etnologije i antropologije i dalja realizacija projekata", Ana Banić Grubišić i Marija Ristivojević upoznale su prisutne s rezultatima rada na pomenutim radionicama. Prof. dr Danijel Sinani zatvorio je diskusiju predstavljanjem daljih planova u vezi s radom na projektu čiji je rukovodilac. Naučni skup je bio praćen i poster prezentacijama sva četiri projekta koje su, u dogovoru s rukovodiocima projekata, realizovale dr Dragana Antonijević i Ana Banić Grubišić.

Ljubica Milosavljević